

Oponentský posudek na habilitační práci Romana Trušníka *An Author in the Making: Jim Grimsley's Journey from Manuscripts to Print*

Roman Trušník předložil jako habilitační práci monografii, která se zabývá významným, ale stále často opomíjeným jižanským autorem Jimem Grimsleym (nar. 1955). Zdrojem mu byly mimo jiné autorovy rukopisy včetně jeho korespondence, uložené v archívu na Duke University. Pečlivé studium těchto nedocenitelných pramenů spojil s neméně pečlivou kolací různých verzí Grimsleyho románů, včetně těch, jejichž překlady se liší od textů vydaných v angličtině.

Ke Grimsleymu se dá přistupovat z mnoha různých úhlů, neboť je to autor, který do svých románů začleňuje autobiografické prvky, píše o jižanské tradici i současnosti, otevírá problematiku homosexuality na tradičně konzervativním Jihu, a navíc občas zavítá i do oblasti žánrové prózy – píše fantasy a science fiction s homosexuální tematikou. Přestože se proslavil především jako romanopisec, důležité jsou i jeho povídky a divadelní hry. Trušník tyto perspektivy organicky a zároveň velmi čtivě spojuje.

Po úvodních kapitolách, které přinášejí základní a zásadní informace o Grimsleym, jeho rodinném a intelektuálním zázemí a jeho orientaci, přehled prací o jeho dílech (většina kritiků zařazuje jeho romány do gotické tradice) a popis použité metodologie při práci s archivními materiály a jejich hodnocení, následuje pětice zásadních kapitol, z nichž každá nenásilně mapuje na příkladu Grimsleyho některý z klíčových fenoménů americké literatury. Je zajímavé sledovat, jak některým recenzentům vadilo, že je Grimsley Jižan, jiným, že je gay, a dalším, že tíhne k populární kultuře. V sedmé kapitole, v níž Trušník prezentuje fascinující Grimsleyho anabázi se svým románem *Winter Birds*, anabázi, která se v jistých variacích opakovala i u jeho dalšího románu *Comfort & Joy*, se ukazují proměny přístupu amerických nakladatelů k látce s homosexuální tematikou ve spojení s jižanskými kontexty od jednoznačného a masového odmítání v polovině 80. let, přes zájem v Evropě až po první americké vydání v polovině 90. let. Na srovnání zamítavých dopisů z poloviny 80. let a entuziastických hodnocení z let devadesátých, jejichž autory jsou mnohdy titíž lidé, zdůvodňující svůj obrat dozráním nebo změnou vkusu, lze dobře pozorovat vývoj amerických nakladatelů a redaktorů od preferování mainstreamového čtenáře v 80. letech až po výrazně tolerantnější přístup k menšinám, včetně těch sexuálních, na počátku rozmachu politické korektnosti; za tím ovšem stály také obchodní zájmy.

Trušník také přesvědčivě zařazuje Grimsleyho mezi jižanské autory, kteří prorazili nejdříve v Evropě, a to jak mezi čtenáři, tak mezi kritiky, a teprve pak je začaly uznávat rodné

Spojené státy. Tento postup má dlouhou tradici od Edgara Allana Poea a Kate Chopinové přes Williama Faulknera až po Freda Chappella a Lewise Nordana. Přitom se zabývá i dalším nesmírně přínosným tématem: rolí překladatele při zvyšování povědomí o překládaném autorovi. To, že se Němec Frank Heibert ujal překladu románu *Winter Birds* a ve vlastním nakladatelství ho vydal, byl první stupeň k tomu, aby se toto dílo nakonec objevilo v edičním plánu proslulého nakladatelství Algonquin Books v Chapel Hillu, které původně text odmítlo. Trušník ale hodnotí také Heibertovu editorskou práci, komentuje nedůslednou opravu anglického textu podle německého překladu.

Práce zařazuje Grimsleyho dílo jak do kontextu gay literatury, tak do kontextu literatury jižanské. Analýza děl je ovšem pouze doprovodná, jde především o vztahy mezi autorem a jeho redaktory, nakladateli, kritiky a překladateli. Tím zdařile navazuje na dřívější, již klasická díla o jižanských autorech, jako byla například kniha Michaela Kreylinga *Author and Agent: Eudora Welty and Diarmuid Russell* (1991) nebo životopisná monografie Patricka Samwaye *Flannery O'Connor and Robert Giroux: A Publishing Partnership* (2018). S těmito dvěma publikacemi se Trušník měří se ctí: využívá toho, že není Jižan (to ovšem není ani Samway) ani Američan a obohacuje debatu o publikačních zvycích a nešvarech a o tom, jak může nový zajímavý autor prorazit na přeplněném knižním trhu, o specificky evropský pohled; podobně postupuje ceněný svazek Daniela Roberta Kinga *Cormac McCarthy's Literary Evolution: Editors, Agents, and the Crafting of a Prolific American Author* (2016). Práci by si měli přečíst nejen ti, kteří se zajímají o jižanskou literaturu nebo přímo o osobnost Jima Grimsleyho, ale také ti, které zajímá americká nakladatelská a redaktorská praxe z historické perspektivy, kteří studují recepci autora a jeho děl včetně překladů, nebo sledují cestu regionálních autorů do centra kulturního dění. Ve všech případech budou navýsost spokojeni. V Trušníkově práci se dozví mnoho faktů, které nenajdou nikde jinde – práce je velmi originální a zasloužila by si vydání ve Spojených státech. Je ovšem otázkou, jak se někteří nakladatelé budou stavět k nepřiliš lichotivému obrazu, které o nich, i když striktně za použití faktů, autor kreslí. Větší pozornost by si zasloužila snad jedině debata o vytváření kánonu jižanské literatury v rámci literatury americké.

Jedná se o výjimečnou habilitační práci, kterou jednoznačně doporučuji k obhajobě; její autor si rozhodně zaslouží stát se docentem.

V Olomouci dne 19. září 2020

Prof. PhDr. Marcel Arbeit, Dr., Katedra anglistiky a amerikanistiky FF UP Olomouc